

**Predsednik Vlade RS Janez Janša ob prvem letu mandata slovenske vlade:
»Pot iz krize je tlakovana in samo še politične blokade ogrožajo našo prihodnost«**

Pred enim letom je nastopila mandat deseta slovenska vlada. Koalicijski partnerji smo podpisali Pogodbo za Slovenijo 2012–2015. Naša skupna zaveza je bila, da bomo zaustavili negativni razvojni trend ter dvignili konkurenčnost in rast slovenskega gospodarstva. To je predpogoj za zagotavljanje socialne države, razvoj Slovenije kot celote in večjo blaginjo za vse.

Situacija, v kateri je bila Slovenija ob nastopu našega mandata, je bila veliko slabša od naših pričakovanj. Večina ključnih gonilnih osi razvoja Slovenije je bilo dodobra polomljenih. Mehanizmi pravne države niso in še vedno ne delujejo zadovoljivo. Upravljanje s kapitalskimi naložbami države je postalo vse bolj neučinkovito in podvrženo vplivom lobistov. Javnofinančno stanje države je ušlo izpod nadzora. Naraščanje števila brezposelnih je ogrožalo socialno in pokojninsko blaginjo. Izgube v bančnem sistemu so strmo naraščale. Togost trga dela je pospešeno slabšala konkurenčnost domačega gospodarstva, ki je bilo skoraj povsem blokirano.

Treba je bilo ukrepati hitro in odločno. Prvi ukrep je vlada naredila pri sebi.

Z zmanjšanjem števila ministrstev (za štiri), vladnih služb (za šest), organov v sestavi (za tri), z ukinitvijo številnih delovnih teles in uradov, tudi v tujini, je postal državni aparat vitkejši in cenejši. Ob koncu leta 2012 državna uprava šteje 1.000 uslužbencev manj kot na začetku leta. Število zaposlenih se je zmanjšalo s 33.343 na 32.336. Masa bruto plač v mesecu septembru 2012 se je v primerjavi z majem v letu 2012 zmanjšala za 18 milijonov evrov.

V manj kot pol leta je vlada pripravila celovit in pregleden sistem zakonov, s katerimi je vzpostavila institucionalni okvir za sanacijo gospodarstva.

Z Zakonom za uravnoteženje javnih financ smo **sistematično zajezili prekomerno in neučinkovito porabo izposojenega denarja**. Po do sedaj znanih podatkih se je zaradi sprejetih ukrepov **primanjkljaj sektorja države znižal za 2,8 odstotnih točk (o.t.) glede na leto 2011**. Ob tem smo uspeli ohraniti visoko stopnjo notranje kohezivnosti v družbi, kar se kaže tudi v podatkih, da se socialne razlike v Sloveniji ne povečujejo.

S tremi paketi **ukrepov za spodbujanje gospodarstva**, ki vsebujejo 89 ukrepov in 200 konkretnih vzpodbud (znižanje stopnje davka od dohodka pravnih oseb na 15%, uvedba neomejene 40% investicijske olajšave, dvig olajšave za raziskave in razvoj iz 40% na 100%, javni razpisi v višini 377,5 milijonov evrov, 155 konkretnih rešitev, sprememb in dopolnitev zakonov in podzakonskih aktov s področja delovnopravne zakonodaje, sanacije bančnega sistema, širšega poslovnega sistema ter kmetijstva in okolja) smo naredili pomembne korake k **izboljšanju privlačnosti ekonomskega okolja**, s čimer je bil naložbenikom dan jasen znak, da **Vlada RS podpira družbo razvoja in znanja**.

Z uveljavitvijo Zakona o slovenskem državnem holdingu smo vzpostavili temelje za **bolj transparentno in učinkovito upravljanje z državnim premoženjem**. S tem bo zagotovljeno cenejše, učinkovitejše in preglednejše upravljanje s premoženjem države in predvsem pregleden proces privatizacije državnega premoženja.

Z zakonom, ki ureja ukrepe za krepitev stabilnosti bank, smo institucionalno **uredili upravljanje njihovih slabih terjatev** in vzpostavili pogoje, da bodo banke lahko ponovno kreditirale slovensko gospodarstvo.

V parlamentu je bila **soglasno sprejeta tudi pokojninska reforma, ki je socialni partnerji, za razliko od prejšnje, niso poslali na referendum**.

Ob ZUJF, »slabi banki«, holdingu, davčnih olajšavah za investicije in zniževanje obdavčitve dobičkov, na področju neposrednega spodbujanja gospodarstva pomenijo konkretno spodbudo tudi **subvencije za zagon novih inovativnih podjetij, subvencioniranje obrestnih mer pri kreditih, financiranje tehnološko-razvojnih projektov, in sprejetje nove industrijske politike**.

Veliko napora smo vložili v **povečanje privlačnosti domačega ekonomskega prostora za tuje investicije**. Okrepili smo prizadevanja na področju **gospodarske diplomacije**, da bi lahko **slovensko gospodarstvo še bolj uspešno in učinkovito internacionalizirali** ter uspešno usmerili na ciljne tuje trge, tudi izven EU. Vendar moramo storiti še več. V tem smislu je pomembna **krepitev industrijskih politik, ki bodo podprle večjo notranjo kohezivnost strukture slovenskega gospodarstva in zagotovile tehnološko konkurenčnost slovenskega gospodarstva navzven**.

S sprejetima proračunoma za leti 2013 in 2014 smo **podprli investicije v povezavi z učinkovitim črpanjem sredstev iz skladov EU**. Proračun vsebuje kombinacijo varčevanja in dodatnih prihodkov, kar vse skupaj daje možnost za razvojne spodbude. Vlada tako lahko načrtuje **proračunski primanjkljaj v višini 2,8% BDP v letu 2013, hkrati pa zagotavlja približno 800 milijonov evrov spodbud za gospodarstvo, investicijske projekte in davčne olajšave**.

Visokošolski raziskovalni sferi smo odprli vrata, da se intenzivneje poveže z gospodarstvom in tako nadomesti zmanjšanje neposrednih proračunskih sredstev.

V zadnjem letu je Vlada RS s spremenjenim pristopom na področju črpanja evropskih sredstev uspela doseči bistveni napredek glede na pretekla leta. **V povprečju je država na mesečni ravni iz bruseljske blagajne prejela 44 milijonov evrov** (prej je to povprečje znašalo 22 milijonov evrov na mesec).

Tudi na **področju trga dela manjka le še korak do prvih resnejših sprememb**. Večja prožnost bo spodbudila podjetnike z dobrimi in konkurenčnimi programi k zaposlovanju in s tem omogočila mladim lažjo prvo zaposlitev ter zagotovila večjo sigurnost prizadevnim in inovativnim.

Naša prizadevanja so bila usmerjena tudi v zagotavljanje pogojev za zmanjševanje števila brezposelnih in zgodnejše zaposlovanje mladih diplomantov. S pomočjo novega programa »Prvi izziv« je v letu 2012 **do zaposlitve prišlo 3.000 brezposelnih mladih**. V različne **programe Aktivne politike zaposlovanja je bilo v letu 2012 vključenih 16.301 oseb, 7.173 brezposelnih oseb se je zaposlilo s pomočjo subvencije za zaposlitev, 9.128 oseb pa je bilo vključenih v programe usposabljanja in izobraževanja** za večjo konkurenčnost ter zaposljivost na trgu dela.

Kljub zahtevnim razmeram, ki ne omogočajo odpustkov, smo poiskali rezerve in s 1. 2. 2013 **ponovno zagotovili sredstva za subvencije šolske prehrane**. V osnovnih šolah je pravico do brezplačnega kosila na novo pridobilo okoli 12.000 učencev. V srednji šoli se je število upravičenih do malice bistveno povečalo, saj je subvencijo malice pridobilo **20.000 dijakov več kot doslej**.

Konec julija je začel veljati Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o prevozih v cestnem prometu, ki pomembno **razbremenuje mlade in njihove starše, ki krijejo**

večino potnih stroškov svojim otrokom na pot šolanja. Na ta račun nekatere družine beležijo tudi do **2.800 evrov prihranka** na letni ravni.

Vlada Republike Slovenije želi ohraniti stik z državljanke in državljani Republike Slovenije, zato posebno pozornost namenja neposrednemu stiku z ljudmi in njihovim izkušnjam in predlogom. **V letu 2012 smo obiskali 6 regij: Pomurje, Ptujsko-ormoško regijo, Podravje, Koroško, Zasavje in Posavje ter Notranjsko-kraško regijo.**

Rezultati regijskih obiskov se kažejo v konkretnih projektih. Pospešili smo **sprejetje uredb za hidroelektrarne na spodnji in srednji Savi. Sprejeli smo DPN za HE Brežice**, ki bo omogočil pričetek investicije v letu 2013. Spomladi bo sprejet DPN za HE Mokrice, ki bo omogočil pričetek investicije v začetku prihodnjega leta. **Izvaja se elektrifikacija in rekonstrukcija železniške proge in modernizacija nivojskih prehodov Pragersko Hodoš.** Država je zaradi težav investitorja priskočila k realizaciji projekta novega potniškega terminala na letališču Edvarda Rusjana v Mariboru. V zaključni fazi je gradbena dokumentacija za odseke avtoceste Draženci Gruškovje. **Poteka priprava dokumentacije za 3. razvojno os in avtocesti Postojna/Divača–Jelšane.** Povečali smo **brezplačen prenos nepremičnin države v last občin** z namenom uporabe tega premoženja v razvojne namene. **Izvedli smo razpis za energetska sanacija stavb v lasti lokalnih skupnosti**, s katerim smo za ta namen zagotovili **52 milijonov evrov sredstev, večinoma iz Evropskega kohezijskega sklada.**

Ob tovrstnih obiskih se vedno znova srečujemo z izgubljenimi priložnostmi, s pomočjo katerih bi bilo lahko stanje v nekaterih slovenskih regijah veliko obetavnejše. Zato je eden od pomembnejših ukrepov, ki jih je sprejela ta vlada na pobudo Ministrstva za infrastrukturo in prostor, **hitrejše umeščanje infrastrukturnih projektov državnega pomena v prostor in pridobivanje dovoljenj. Sprejetih je bilo 16 DPN-jev s področja prometne in energetske infrastrukture.**

V preteklih dvajsetih letih bi lahko veliko več naredili za slovensko lesno industrijo, pa je **še ta vlada junija 2012 sprejela Akcijski načrt za povečanje konkurenčnosti gozdno-lesne verige v Sloveniji do leta 2020 »Les je lep«**, ki določa strategijo razvoja in oživitev razvoja lesne industrije ter upravljanja gozdov.

Nedokončana pot naše tranzicije na vsakem koraku dokazuje, da imajo glavni problemi na površini, precej globlje korenine. Ti sežejo v vse sfere našega življenja, zato moramo naša prizadevanja usmeriti tudi v to »Pandorino skrinjico«. **Med prioritetami v letošnjem letu bo zato korenita reforma sodstva, ki mora utrditi zaupanje ljudi v pravičnost in pravno državo.**

Tudi s tem bomo svojim mednarodnim partnerjem dokazali, da smo enakovreden in pomemben član velike evropske družine. Katerega besede in dejanja se slišijo in predstavljajo pomembno iniciativo v mednarodnem okolju. **V preteklem letu smo svojo besedo odločno zastavili na Generalni skupščini OZN in vse svetovne voditelje pozvali k oblikovanju učinkovite strategije za preprečevanje genocida in ostalih množičnih grozodejstev.** Ideja o pravnem mehanizmu, s katerim bi mednarodni skupnosti omogočili hiter odziv in ničelno toleranco do dejanj, ki vodijo v genocid in druga množična grozodejstva, se krepi tudi med nevladnimi organizacijami in pri posameznikih. **Pobudo je doslej podpisalo veliko število civilno-druženih organizacij in uglednih mednarodnopravnih strokovnjakov ter drugih podpornikov z vseh celin.**

S premišljenimi ukrepi, smo torej državo pripeljali do točke, ko so se začeli kazati prvi pozitivni rezultati. Na vseh področjih. Kljub številnim zamujenim priložnostim v preteklih letih, so naša prizadevanja opazili tudi na finančnih trgih v tujini. A trši kamen, kot smo pričakovali, nas je pričakal doma.

Politične blokade in zahtevno usklajevanje s socialnimi partnerji so zahtevale polletni zamik dokončne izgradnje celovitega institucionalnega sistema za nov zagon domačega gospodarskega sistema, kar se je odražalo tudi na ceni denarja. Od aprila 2011 se je cena zadolževanja (obrestna mera) za Slovenijo neprekinjeno povečevala. Izrazit pospešek rasti je bil sprožen v času predčasnih volitev. Januarja 2012 je bila povprečna raven obrestne mere 6,5 %. **V enem letu nam je uspelo strošek zadolževanja zmanjšati za 1,8 o.t.** Povprečna raven obrestne mere januarja 2013 je bila 4,7 %. **Če ne bi bilo umetno ustvarjene politične krize, bi bila danes cena izposojenega denarja na ravni 4 %.**

Ko pogledamo nazaj, lahko rečemo, da nam je s trdim delom in z dobro zastavljenimi prioritetami v Pogodbi za Slovenijo 2012–2015 v slabem letu dni uspelo v veliki meri sanirati izjemno slabo stanje v državi, ki smo ga prejeli. Obenem smo s sprejetimi in delno že uveljavljenimi reformami zagotovili, da se Slovenija kot družba začne prilagajati

hitro se spreminjajočim zunanjim okoliščinam na način, da se okrepi konkurenčnost našega gospodarstva ter družbe kot celote in s tem zagotovi blaginja za vse državljane in državljanke Slovenije.

Pomemben ukrep, ki bo pripomogel k temu, je tudi odprava administrativnih ovir. **V letu 2012 je bil prenovljen Akcijski program, ki vključuje 269 ukrepov. Ko bodo realizirani (do konca leta 2013), bodo prinesli skupno 360 mio evrov prihranka letno.**

Kolesje ekonomskega sistema se je torej po vseh teh sprejetih ukrepih začelo premikati. Da je Slovenija sama sposobna reševati razvojne izzive, ki so pred slovensko družbo, so prepoznali tudi mednarodni finančni trgi ter naši partnerji v EU in širše.

Dogovor o večletnem finančnem okviru EU, ki je bil dosežen na februarjem Evropskem svetu, zagotavlja, da bo **Slovenija tudi med leti 2014 in 2020 ostala neto prejemnica evropskih sredstev v višini 1,03 % BND oziroma okoli 370 milijonov evrov letno.** Gre za občutno boljši neto položaj kot v okviru tekoče finančne perspektive, ki znaša 0,87 % BND. To je izjemen dosežek ob upoštevanju dejstev, da se je Slovenija od prejšnjih pogajanj o večletnem finančnem okviru 2007–2013 razvila in se že močno približala povprečju razvitosti držav članic EU ter da bodo sredstva večletnega finančnega okvira 2014–2020 prvič v zgodovini EU nižja v primerjavi s predhodnim obdobjem. **Slovenija bo tako skupaj upravičena do okoli 5,3 milijarde evrov**, od tega 4,5 milijarde v okviru nacionalnih ovojnic (več kot 1,5 milijarde evrov iz skupne kmetijske politike in skoraj 3 milijarde evrov v okviru kohezijske politike). **Ta sredstva bodo ob izvajanju javnofinančne konsolidacije ključna pri nadaljnjih razvojnih in investicijskih projektih v Sloveniji, pod pogojem da jih bomo znali uspešno črpati in učinkovito porabiti.**

V tem smislu je tudi naša odgovornost in dolžnost, da nadaljujemo z izvajanjem sprejetih reform, saj lahko le te zagotovijo večjo konkurenčnost in vzdržno blaginjo na dolgi rok. Blaginje in visokega življenjskega standarda po našem trdnem prepričanju seveda ne moremo zagotavljati s sposojenim denarjem, ampak le na način, da ustvarimo pogoje za večjo konkurenčnost našega gospodarstva in družbe kot celote. Slednjega pa ni mogoče zagotoviti brez reform oziroma prilagoditev Slovenije spremembam v mednarodnem okolju in drugim izzivom, ki so še pred nami.

V enem letu je vladi s trdim delom uspelo postaviti temelje za uspešno soočenje Slovenije s posledicami krize. Tu gre zahvala vsem ministrom in njihovim sodelavcem, ki so kljub številnim oviram vztrajali in opravili edinstveno delo.

Pot iz krize je tlakovana. Preveč truda in odrekanj slovenskih državljanek in državljanov je bilo vloženega v napore, da bi bila naša prihodnost bolj optimistična in vzpodbudna, zato ne smemo dopustiti, da naše notranje razprtije in neodgovorno, nepremišljeno ter preračunljivo politikantstvo ponovno razmajejo dobro postavljene temelje. Tega si večina državljanek in državljanov Slovenije ne želi in ne zasluži.